

Lantbrukets sårbarhet – en uppföljning

AGRO SÖRMLAND

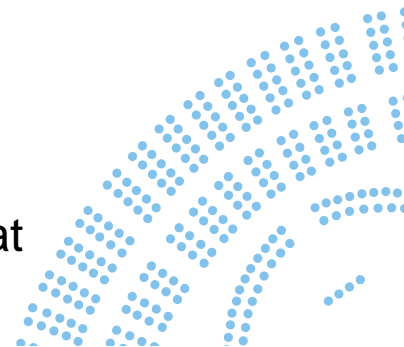
Smart Farming

28 oktober 2021

Madeleine Nyman

Utvärderare, riksdagens utvärderings- och forskningssekretariat

Miljö- och jordbruksutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp

Betty Malmberg (M), ordförande

Maria Gardfjell (MP), vice ordförande

Malin Larsson (S)

Staffan Eklöf (SD)

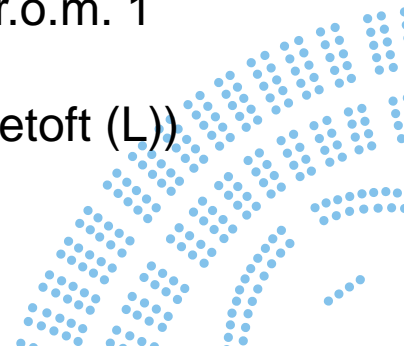
Ulrika Heie (C)

Elin Segerlind (V)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

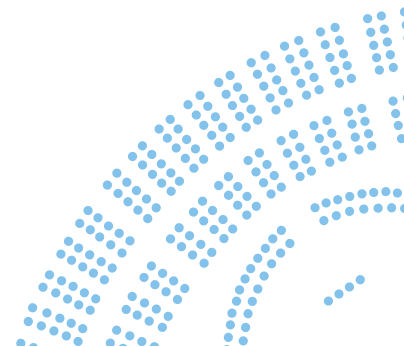
Nina Lundström (L) fr.o.m. 1
november 2019

(innan dess Tina Acketoft (L))

Uppföljningens tre delar

1. En sammanställning av resultaten i olika forskningsprojekt m.m.
2. Uppföljning med fokus på primärproduktionen av livsmedel
3. Omvärldsanalysen i Finland, Tyskland och Irland

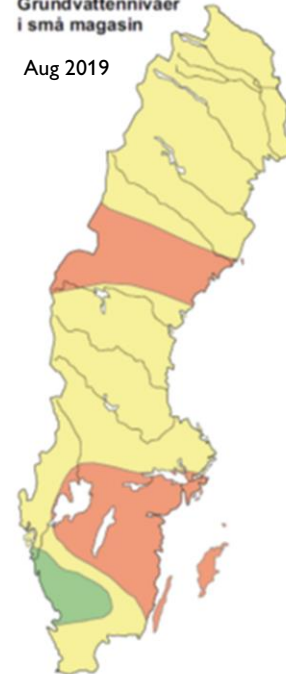

Förutsättningar att driva lantbruk

- Lantbrukare är beroende av stöd
 - Längre vegetationsperiod
 - Varierad vattentillgång
 - Grannar hjälper varandra med maskiner
 - Svårt hitta personal med rätt kompetens
 - Få stora livsmedelsanläggningar
- m.m.

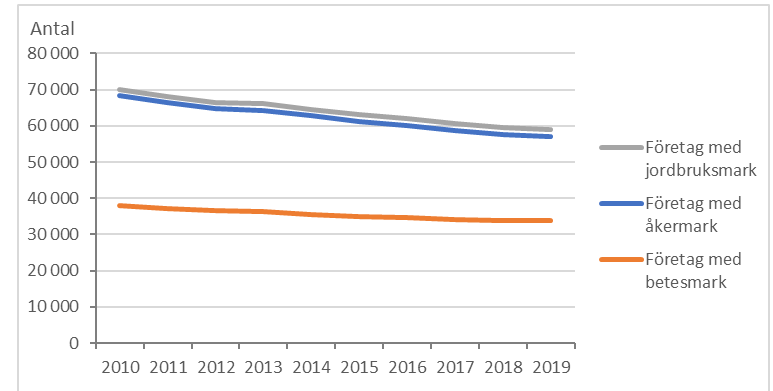
Grundvattennivåer
i små magasin

Aug 2019

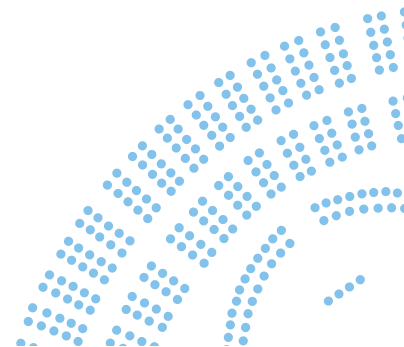

Resiliensen

- Åkerarealen och lantbruksföretagen minskar
- Risk att attraktiv jordbruksmark och livsmedelsanläggningar försvinner
- Lantbrukare har generellt god förmåga att klara sig

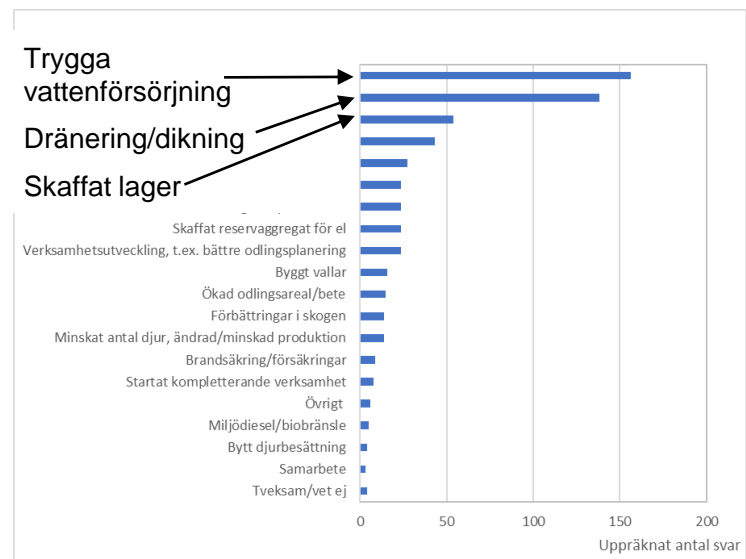
Källa: Jordbruksverket

Faktorer som kan minska sårbarheten

- Åtgärder för ökad lönsamhet och konkurrenskraft
- Klimatanpassningsåtgärder
- Säkra tillgången till insatsmedel
- Rekrytering av personal
- Samarbeten
- Övrigt

3 vanligaste vidtagna åtgärderna:

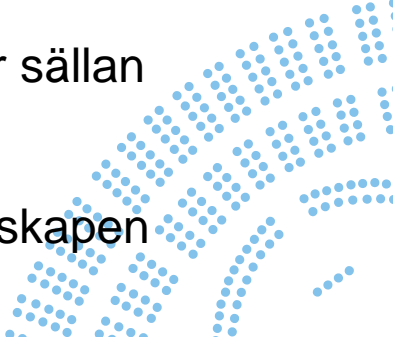

Källa: Lantbruksbarometerns januarimätning 2020

Kunskapsnivå och behov

- Hög medvetenhet om klimatets påverkan
- Kunskapsutbyte i olika nätverk och kluster
- Många vill lära sig mer
- Tillgängliga utbildningar efterfrågas

Beredskap

- Erfarenhet ger beredskap - men är kortsiktig om det sker för sällan
 - Torkan 2018 har satt sig djupt hos lantbrukarna
 - Samverkan mellan lantbrukare och myndigheter ökar beredskapen
-

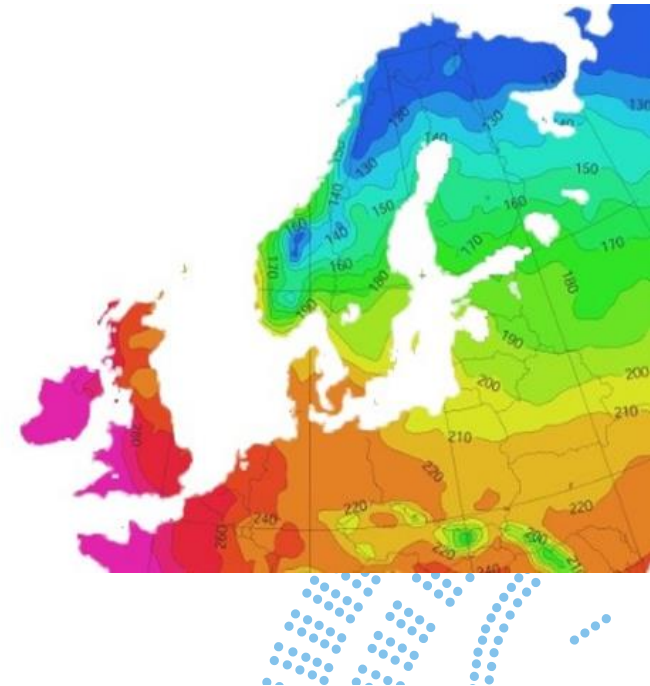
Goda exempel

- Två lantbruk i Remmarlöv med flera olika verksamheter
- Lantbruk med hög resiliens – Kullingsjö lantbruk
- Avsaltningsanläggningar på Öland minskar sårbarheten
- Samordning och informationsutbyte inom Jämtlands län
- Energifabriken i Linköping

Omvärldsanalys – Finland

- Beredskapslager
- Beredskapsutbildningar
- Hög självförsörjningsgrad
- Högre andel yngre lantbrukare
- Samverkansstrukturer – primärproduktionspool
- Stort inflytande på EU-politiken

Omvärldsanalys – Irland

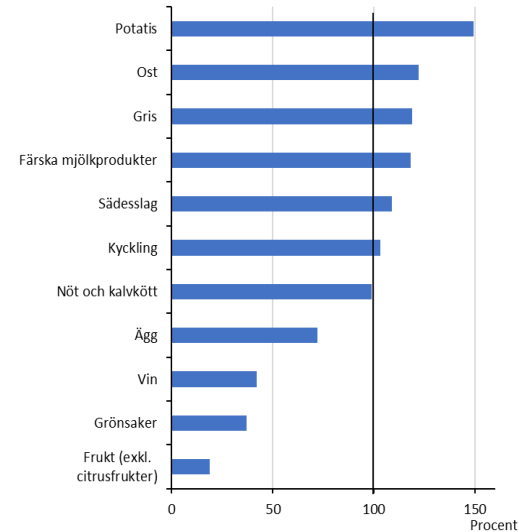
- Lantbruket har stor betydelse
- Livsmedelsstrategier sedan 20 år
- Inhemska lantbruksstöd
- Origin Green – nationellt hållbarhetsprogram
- Nära kontakt mellan lantbruksorganisationen och politikerna

Omvärldsanalys – Tyskland

- Stor exportör och importör av livsmedel
- Hög självförsörjningsgrad för många varor
- Sektorsspecifikt socialt system för lantbrukare
- Nationell jordbruksstrategi sedan 2019
- Jordbrukspaket "Agrarpaketet" på gång
- Livsmedelssuveränitet och självförsörjning av livsmedel åter aktuell fråga

Genomsnittlig självförsörjningsgrad

Källa: Tyska livsmedels- och jordbruksdepartementet.

Gruppens iakttagelser och bedömningar

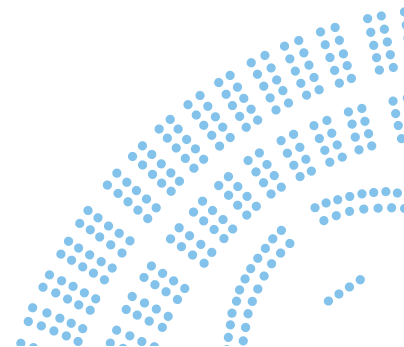
- Lantbrukets sårbarhet är en tvärsektoriell fråga
- Livsmedelsförsörjningen behöver fungera i hela Sverige
- Alla led i livsmedelskedjan är betydelsefulla
- Sårbarhet på grund av elbrist bör uppmärksammas
- Trygga tillgången till fossilfria drivmedel
- Säkra vattentillgången framför allt i sydöstra Sverige

Forts.

Forts. Gruppens iakttagelser och bedömningar

- Stort underhållsbehov i fråga om dränering
- Lantbrukare måste våga satsa på sitt lantbruk
- Lantbruksyrket behöver bli mer attraktivt
- Långsiktiga spelregler för lantbrukarna
- Innovationer och ny teknik kan vara en del av lösningen
- Kan den svenska marknadsandelen för grönsaker öka?

Utskottets öppna utfrågning 19 april – beställ rapporten

Går att se på riksdagens Webb-TV i efterhand:

https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/oppen-utfragning/oppen-utfragning-om-lantbrukets-sarbarhet_H8C220210419ou1

Beställ rapporten:

E-post: order.riksdagstryck@riksdagen.se

Tfn: 08-786 58 10

